

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Επιμέλεια ύλης
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ
30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1986
Αριθμός φύλλου 117
Τιμή φύλλου δρχ. 15
Ηράκλειο 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ

ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Στο φύλλο του Οκτωβρίου 1984 αναφέρθηκαν μερικές σκέψεις για τον τρόπο τέλεσης του Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου.

Επανερχόμαστε σήμερα, δύο μήνες πριν από την τέλεσή του στο φετινό χρόνο, για να υπενθυμίσουμε μερικά πράγματα.

Είναι γνωστό πως στο διάστημα από το 1944, πρώτο χρόνο μετά τις εκτελέσεις του 1943, ως το 1977 τελέστηκε Πανεπαρχιακό Μνημόσυνο, μονάχα 2 ή 3 φορές, ενώ όλα τ' άλλα χρόνια οι συνεπαρχιώτες μας αρκούσαν στα τοπικά κατά χωριά με τη θρησκευτική δέηση και τίποτε άλλο.

Όμως το θάρος της ευθύνης όλων μας, στη διατήρηση της μνήμης των μεγάλων νεκρών της επαρχίας και την απόδοση της τιμής που τους ταιριάζει, είχε γίνει κοινή συνείδηση όλων των συνεπαρχιωτών μας όπου κι αν βρίσκονταν.

Συσκέψεις γίνονταν στην Αθήνα, στο Ηράκλειο, στην επαρχία και σ' όλες τονίζονταν η ανάγκη να τελεστεί κάθε χρόνο μνημόσυνο των συνεπαρχιωτών μας, που σφαιγιάστηκαν από τα στρατεύματα της Γερμανοϊταλικής Κατοχής.

Καρπός όλων των πιο πάνω συσκέψεων ήταν η μεγάλη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 1978 στο δημοτικό σχολείο Αμιρά, στην οποία πήραν μέρος εκπρόσωποι όλων των Κοινοτήτων της επαρχίας, της Εκκλησίας, των Σχολείων, Δημοτικών και Γυμνασίου — Λυκείου, Συνεταιρισμών και Συλλόγων και των συνεπαρχιωτών που μένουν στο Ηράκλειο και την Αθήνα.

Εκλέχτηκε τότε επιτροπή για την οργάνωση και την τέλεση του μνημοσύνου, καθώς και επιτροπές επιμέρους εργασιών κλπ. καταρτίστηκε πρόγραμμα και αποφασίστηκε να καταβληθεί προσπάθεια για εκπροσώπηση του Κράτους όσο γίνεται πιο επίσημα, προσπάθεια να πάρει μέρος όσο γίνεται περισσότερος κόσμος, προσπάθεια να παύσουν μέρος στο μνημόσυνο και τα χωριά της επαρχίας Ιεράπετρας που επιλήγησαν την ίδια μέρα.

Σε μια δεύτερη σύσκεψη, που πραγματοποιήθηκε στο Κοινοτικό γραφείο Άνω Βιάννου, συζητήθηκαν λεπτομέρειες και πάρθηκαν οριστικές αποφάσεις. Αποφασίστηκε ακόμη να πλασιοωθεί η θρησκευτική τελετή του μνημοσύνου με σειρά εκδηλώσεων που σκοπός τους θα είναι η μεταφορά του νοήματος της μεγάλης θυσίας στους νεότερους και των ημιμμάτων που θγαίνουν από αυτήν, ΔΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ και ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΦΑΣΙΣΜΟΣ, ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΠΟΛΕΜΟΣ.

Και οι εκδηλώσεις αυτές χρόνο με το χρόνο βελτιωνόταν κι έτσι πλουτίστηκε το πρόγραμμα κι επεκτάθηκε σε εκδηλώσεις και άλλων ημερών και χώρων, εκτός του χώρου του Ηρώου: Δρόμος θυσίας, ομιλίες, μουσικές εκδηλώσεις κλπ.

Το πρόβλημα για την εξεύρεση των χρημάτων που ήταν απαραίτητα για τα έξοδα που έπρεπε να γίνουν ήταν μεγάλο.

Όμως συγκινητική ήταν η ανταπόκριση των συνεπαρχιωτών μας, όπου κι αν βρίσκονταν, στην πρόσκληση που

τους έγινε. Αργότερα σε μεγάλο ποσοστό τα έξοδα αυτά καλύπτονται από συνεισφορά των Κοινοτήτων, Συνεταιρισμών και Συλλόγων, ενώ το κράτος παρά τις εκκλήσεις της Επιτροπής δεν θεώρησε ποτέ χρέος του να συμμετάσχει. Κι όταν το 1983 ανακοινώθηκε η ψήφιση 200.000 δρχ. από την Νομαρχία, δεν δόθηκαν ή δεν πέρασαν ποτέ στην Επιτροπή Μνημοσύνου.

Μαζί με το ξεκίνημα που έγινε για την καθιέρωση του ετήσιου Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου, αποφασίστηκε να καταβληθεί προσπάθεια και για τα παρακάτω:

— Να ολοκληρωθεί η διαμόρφωση του χώρου του Ηρώου.

— Να τοποθετηθεί η πλάκα με τα ονόματα των θυμάτων

— Να αναπτυχθεί το πράσινο γύρω από το χώρο του Ηρώου.

Όλα αυτά συζητήθηκαν, συμφωνήθηκαν και πάρθηκαν αποφάσεις για την πραγματοποίησή τους.

Εγιναν τα πρώτα βήματα.

Στρώθηκε με μαρμαρόπλακες ένα κομμάτι γύρω από το άγαλμα. Μεταφέρθηκε νερό στο χώρο αυτό, φυτεύθηκαν λίγα δέντρα και φυτά. Μεταφέρθηκε ρεύμα για το φωτισμό του Ηρώου. Είναι όμως αρκετά όσα έχουν γίνει μέχρι σήμερα.

Όχι μόνο δεν είναι αρκετά, αλλά θα πρέπει να προβληματίσουν όλους τους συνεπαρχιώτες μας όπου κι αν βρίσκονται, είτε έχουν είτε δεν έχουν υπευθυνότητα σε θέσεις και υπηρεσίες που έχουν σχέση με τα κοινά.

Ο προβληματισμός τους θα πρέπει να γίνει ακόμη

● Συνέχεια στη σελίδα 4

«ΒΙΑΝΝΟΣ»

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

ΜΑΣΤΡΟΓΙΩΡΓΑΚΗ ΛΕΥΤΕΡΗ, αγωνιστή στον μόνιμο Ε.Λ.Α.Σ.

2ο

Όλες οι συσκέψεις και συζητήσεις στρέφονταν πάνω στις οδηγίες των αρχών, γραμμένες στα λιγοστά «καρμύδια» κυβερνητικά νεόσταλτα έγγραφα.

Μερικά από τα «ληπτά μέτρα» εκείνης της επιτροπής άμυνας, που έπρεπε να υλοποιηθούν από τους κατοίκους, ήταν τα παρακάτω.

1. Η ίδρυση και επάνδρωση πολιτοφυλακής για την άμεση αντιμετώπιση των αλεξιπυρικών ή άλλου εχθρού και την επόπτευση της περιοχής από τα υψηλότερα μέρη με παρατηρητήρια (σκοπιές).

2. Συσκότιση των «οικιών και των καταστημάτων».

3. Υπεύθυνη ανάθεση σε ομάδες αγροτοπαιδών «της κρούσεως των κωδώνων των εκκλησιών» για την έναρξη και τη λήξη των αεροπορικών συναγεμιών.

4. Ανόρθωση τάφρου ζικ—ζακ στην πλατεία Μιχαήλ Αρχαγγέλου για να καταφεύγει ο άμαχος πληθυσμός σε ώρα αεροπορικού συναγεμίου.

Μετά δύο τρεις μέρες, στην πλατεία του χωριού, παραμονές της πτώσης των αλεξιπυρικών, κάτω από την παχιά σκιά του μεγάλου πλατάνου

του Μιχαήλ Αρχαγγέλου με το πολύ «κρυγιό» νερό της βρύσης, μια μεγάλη συντροφιά, που εξελίχτηκε σε πλατιά συγκέντρωση των κατοίκων του χωριού, συζητούσε σε μια ανάσπυρα αεροπορικού συναγεμίου για τη σοβαρή επικείμενη δύσκολη κατάσταση του τόπου.

Κεντρικός πυρήνας της συγκέντρωσης ο Δ)τής Χωρικής,

ο πρόεδρος και ο Γραμματέας.

Γνώμες διάφορες, κόσμος πολύς μαζεμένος εκεί, ύστερα από μια ομαδική παρακολούθηση των ειδήσεων από το Σταθμό του Καΐρου, στο μοναδικό τότε ραδιόφωνο του χωριού, στο καφενείο του Γιώργη, στον Πέρα Πλάτανο, με ενταταμένο χειριστή τον Δημήτρη Φαρφου-

ρή.

Αστού, μικραστοί, εργάτες, ακτήμονες, αγρότες, κτηματίες, επαγγελματίες, βιοτέχνες, μορφωμένοι, αγράμματοι, απόστρατοι, συνταξιούχοι. Και άλλοι διάφοροι, απ' όλα τα στρώματα της κωμόπολης, οι περισσότεροι προχωρημένης ηλικίας. Ανάμεσά τους θυμόμυι μερικούς, με

● Συνέχεια στη σελίδα 4

Μάχη Μαραθίτη - Φορτέτσας

11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1944, ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΩΝ

(Μεγάλη, εκ παρατάξεως, μάχη)

Του κ. Γιάννη Κοντάκη, Δικηγόρου

9ο

III. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Δυό ώρες περίπου μετά τη λήξη της μάχης (στις 10.30' περίπου, το πρωί, επαναλαμβάνω), δηλαδή κατά το μεσημέρι, μας ειδοποίησαν πως οι Γερμανοί θ' αποχωρούσαν την ίδια μέρα (11/10/1944), μετά από λίγες ώρες, χωρίς ν' ανατινάξουν το λιμάνι, και μας διέταξαν (Η Νομαρχιακή Επιτροπή του ΕΑΜ) να είμα-

στε έτοιμοι, για να μπούμε στην πόλη χωρίς κανένα επεισόδιο με τους Γερμανούς. Στο σημείο αυτό μας κατέστη σαν πολύ προσεκτικούς, για να μην προκαλέσουμε τους Γερμανούς και ανατινάξουν το λιμάνι, παρά τα συμπεφωνημένα.

Οι Γερμανοί είχαν υπονομεύσει το λιμάνι, με δεκάδες τόνους δυναμίτιδος (τρινιτρογλυκερίνης) και ήταν έτοιμοι, με μια απλή πυροδότηση, να το ανατινάξουν εκ θεμελίων. Αν το λιμάνι Ηρακλείου, ένα από τα μεγαλύτερα και καλύτερα τότε της χώρας μας, ανατινασσόταν, εκτός από τα τεράστια ποσά τα οποία θα χρειάζονταν να περνούσε και καιρός (πάνω από πέντε χρόνια), εν όψει των τεχνικών μέσων της εποχής εκείνης και με την προύποθη εντατικής εργασίας, νύκτα και μέρα, για να ξανακατασκευασθεί. Στο χρονικό αυτό διάστημα, που ίσως να έφθανε, τις ξέραμε κι εμείς τότε, που τότε η εμπορική και συγκοινωνιακή κίνηση της πόλεως, με καταστροφικά, ως είναι εύλογο, αποτελέσματα στην οικονομία της και στο βιοτικό επίπεδο των κατοίκων της. Οι στερήσεις της κατοχής θα συνεχίζονταν για πέντε ακόμη χρόνια.

Επειδή ήταν γνωστή η υπονομευση στο λιμάνικό Ταμείο και τις άλλες Αρχές της πόλεως, συγκροτήθηκε έγκαιρα η παραπάνω Επιτροπή, η οποία άρχισε διαπραγματεύσεις με τον Γερμανό Διοικητή, ένα συνταγματάρχη των υπολειμμάτων, γιατί οι περισσότεροι Γερμανοί είχαν αποχωρήσει προς τα Χανιά, για να μην ανατιναχθεί το λιμάνι. Οι διαπραγματεύσεις περιστράφηκαν στη μη παρενόχληση των Γερμανών, δηλαδή των οπισθοφυλακών τους που περνούσαν ακόμη στην πόλη, κατά την εκκένωσή της από αυτούς. Αυτές τις διαπραγματεύσεις που διήρκεσαν πέντε έως έξι περίπου μέρες, τις ξέραμε κι εμείς τότε, που

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Τα ΜΟΠ και η επαρχία μας

Ραδιόφωνο, τηλεόραση, εφημερίδες και περιοδικά, ειδικές εγκυκλίαι και άλλα έντυπα προβάλλουν την έγκριση του προγράμματος που καλύπτουν τα Μ.Ο.Π. Κρήτης. Τα ποσόν που εγκρίθηκε, όπως ανακοινώθηκε, είναι 45 δισεκατομμ. δρχ. Από αυτά τα 2)3 θα δοθούν από τα ΜΟΠ και το 1)3 από το Ελληνικό Δημόσιο.

Οι κάτοικοι της επαρχίας

ρωτούν: Έχουν συμπεριληφθεί έργα της επαρχίας μας στα προγράμματα αυτά και ποιά;

Η επαρχία μας, με τα εξαγωγή προΐοντα της λάδι και πρώιμα κηπευτικά αλλά και τις μπανάνες, που για την εξαγωγή τους θα διαθέταμε συνάλλαγμα, συμβάλλει αρκετά στην εθνική οικονομία. Μεγάλα λοιπόν και τα δικαιώματά της.

Ο «Διαβάτης»

Σε παλαιότερο φύλλο των Β.Ν., ο συνεπαρχιώτης και συνεργάτης μας κ. Στέφ. Παπαγιαννάκης είχε περιγράψει τη δράση του Πολιτιστικού Συλλόγου «ΔΙΑΒΑΤΗΣ» στην Άνω Βιάννο την περίοδο 1923—1940.

Σε άλλη στήλη αρχίζουμε από το φύλλο αυτό να δημοσιεύουμε αναμνήσεις του επιτιμου δασκάλου κ. Εμμ. Καδιανάκη για τη δράση του «ΔΙΑΒΑΤΗ».

Ευχόμαστε στα μέλη του σημερινού Πολιτιστικού Συλλόγου Βιάννου, που τώρα βρίσκεται στα πρώτα βήματά του, όχι μόνο να μιμηθούν σε δραστηριότητα τον παλιό

πολιτιστικό σύλλογο, αλλά και να προχωρήσουν πολύ πιο πέρα, γιατί και οι σημερινές συνθήκες είναι πιο ευνοϊκές και οι δυνατότητες πολύ μεγαλύτερες. Αυτό θα είναι και μεγάλη προσφορά στην Άνω Βιάννο και την επαρχία γενικότερα.

Οι σημερινοί φοιτητές, σπουδαστές, μαθητές, επαγγελματίες, βιοτέχνες, αγρότες και υπάλληλοι, όλοι μαζί, χέρι με χέρι πιασμένοι, ας βοηθήσουν στην πολύπλευρη ανάπτυξη του τόπου μας.

Με μια στενή συνεργασία όλων των πολιτιστικών συλλόγων που λειτουργούν σήμερα στην επαρχία πολλά μπορούν να γίνουν.

Η ύδρευση της Άρβης

Σε οξύτητα βρίσκεται το πρόβλημα της ύδρευσης στον οικισμό της Άρβης, όπως μας πληροφορούν οι κάτοικοι. Με τα πιο μελανά χρώματα περιγράφουν την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί με τη μειωμένη ποσότητα νερού της δεξαμενής από την οποία υδρεύεται ο οικισμός. Αν σήμερα υπάρχει αδυναμία στο να πλυθούν, τον άλλο μήνα υπολογίζουν πως δεν θα έχουν νερό να πιούνε.

Επιτακτική λοιπόν η ανάγκη να ξεπεράσουν οι αρμόδι

ες υπηρεσίες, Κοινότητα Αμιρά και υπηρεσίες Νομαρχίας και ΔΕΗ, όλες τις διαδικασίες που επιβραδύνουν την ενίσχυση σε νερό του υδρευτικού δικτύου του οικισμού.

Η ανάγκη να δοθεί περισσότερο πόσιμο νερό στην Άρβη γίνεται ακόμη πιο επιτακτική με την προοπτική που υπάρχει για αυξημένη κίνηση τον Ιούλιο και Αύγουστο με τους πολλούς επισκέπτες που κάθε χρόνο περνούν τις διακοπές τους εκεί.

ΣΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

(Στίχοι του Κωστή Παλαμά)

Ειρήνη, ω πασιφανή κι ω πλουτοδάτρα Ειρήνη, ο ξάστερος ουρανός εσύ κι η ξεδιψάστρα κρήνη. Τον όλο τον καλές εσύ, την τύχη εσύ την κάνεις. Καλότυχος θνητός ή λαός που θα τον ξανασάνεις. Στα πόδια σου άνεργη σπαράζει από τα καταχθόνια και η καταλύρα των Εθνών η φάγουσα η Διχόνοια Ευλογημένοι όσοι για σε δουλεύουν και «σαρκώσου» κράζουν με χέρια ικετικά προς τ' άπιστο όνειρό σου

(Περιοδικό «ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ»)

τεύχος 1408)1—3—86 σελ. 301)

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Αγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιόκηση Βιάννου	22208
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31378
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδικείο	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείο)	22136
Ο.Τ.Ε. (θλάβαι)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείου	22.140
Γεωπόνου	22317

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαΐμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ίωάννης Κουσουλάκης — Άμιρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Η κ. Μελπομένη σύζ. Στελ.

Στηνή γεννήσε αγόρι.

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Η κ. Μαρία σύζ. Αντ. Στιβα-

κτάκη γεννήσε αγόρι.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΣΤ' ΑΜΙΡΑ:

Μαρία Γ. Δασκαλάκη και Πέ-

τρος Αντ. Τσίρος

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Γεώργ. Εμμ. Δασκαλάκης και

Μαρία Αντ. Τζανουκωσαντά-

κη

Ελένη Νικ. Παπαδάκη και

Μύρων Μονιάκης

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Γεώργιος Μιχ. Σπανάκης και

Δωρίτα Ελ. Μαστρογιωργάκη.

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

Μαρία Βασ. Νεραντζάκη και

Θεόδωρος Μακρής

ΣΤΗΝ ΑΡΒΗ:

Ζαχαρένια Γεωργακάκη και

Βαγγέλης Αναγνωστάκης

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Μαρία Χαρ. Κοτσιφάκη και

Κωνσταντίνος Μπούρας.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ:

— Γιάννης Ψαράκης

— Ελένη σύζ. Γεωργ. Παπα-

ματσίσιου

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

Χρυσάνθη Βολωνάκη, το γέ-

νος Αγαπίη

Ελένη Νικ. Νεραντζάκη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Το Δημοτικό Σχολείο της

Ψαράς Φοράδας ευχαριστεί

τους:

Τζανιάκη Γεώργιο του Ιωάν-

νη, Αποστολάκη Χάρη, Δα-

σκαλάκη Γεώργιο, Καπανταΐ-

δάκη Μανώλη και Καλογεράκη

Σήφη για την αφιλοκερδή

προσφορά τους στα υδρευτι-

κά έργα που έγιναν στο Σχο-

λείο.

Ευχαριστούμε θερμά όλους

τους συγγενείς και χωριανούς

μας γενικά, τους φίλους και

γνωστούς, που μας συμπαρα-

στάθηκαν στο πένθος μας για

το θάνατο της αγαπημένης

μας συζύγου μητέρας και για-

γιάς.

Ο σύζυγος: Νικ. Νεραντζάκης

Τα παιδιά, τα εγγόνια

Ευχαριστούμε θερμά όλους

που μας συμπαραστάθηκαν

στο πένθος μας για το θάνα-

το του αγαπημένου μας συζύ-

γου, πατέρα και παππού, Βα-

σιλείου Τρουλάκη.

Ιστορικά, Λαογραφικά και άλλα...

ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΠΕΥΚΟΥ

(Καταγραφή 1940)

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

(Το κείμενο αυτό δημοσιεύεται όπως έχει γραφεί το 1940 και ως προς τη γλώσσα και ως προς την ορθογραφία, Υπενθυμίζουμε ότι τα πρωτότυπα των εργασιών που αναφέρονται στα ιστορικά, λαογραφικά κ.ά. στοιχεία της επαρχίας Βιάννου και που έχουν δημοσιευτεί ή θα δημοσιευτούν στα Β.Ν., βρίσκονται στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης, όπου κατατέθηκαν από τον κ. Κ. Στεφανάκη, στον οοίπο το έστειλε γι' αυτό το σκοπό ο άλλοτε Γυμνασιάρχης Βιάννου, διακεκριμένος φιλόλογος και ιστορικός κ. Κ. Δ. Στεργιόπουλος).

Γούλα: τοποθεσία απέχουσα περί το 1' από την κεντρική συνοικία Μηλιαράδο και κειμένη βορειοδυτικά αυτού.

Κουντουριανά: κείται βορειοδυτικά και απέχει περί τα 2' το όνομα ελήφθη από τους πρώτους κατόχους, τους Κουντουράκηδες.

Λιναριά, Ντουλούμι, Μαλαγά: Τοποθεσίες κείμενες εις το βόρειον μέρος και απέχουσαι περί τα 2'.

Πελαγιά, Ριζοκέρατο: κείται βορείως του Μηλιαράδου και μόλις έξω αυτού.

Καστέλλος: Ύψωμα προς τα βορειοδυτικά κείμενον, ιστοπεδουμένον εις την κορυφήν, όπου είναι κατάφυτον από αμπέλους. Το όνομα ελήφθη εκ του λατινικού CASTEL LUM διότι σχηματίζει είδος φρουρίου. Απέχει περί τα 5'.

Μπιζάνι: βραχώδες και υψηλό μέρος, ολίγον ανωτέρω του Καστέλλου. Το όνομα εδόθη εις αυτό λόγω του αφορμήτου αυτού αποτελεί βραχώδη και απότομον κορυφήν, εν είδει φρουρίου.

Των Αντρουλιών: Τοποθεσία προς τα βορειοανατολικά και απέχουσα περί τα 3'. Ονομάσθη από τους πρώτους κατοίκους, τους Αντρουλιώδες ή Αντρουλάκηδες.

Αλετρούβωπετρα: τοποθεσία βορείως του Μηλιαράδου απέχουσα περί τα 5' υνομιάσθη.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΑΦΕΛΕΙΑ

Η μικρή Κατερίνα, 4 χρονών, ζήτησε να πάει στο Νηπιαγωγείο. Η Νηπιαγωγός τη δέχτηκε.

Μια μέρα του χειμώνα, που η μικρή Κατερίνα ήταν λίγο αδιάθετη, η μαμά της λέει: — Κατερίνα, σήμερα δεν κάνετε σχολείο και δεν θα πάς.

Την επομένη η Κατερίνα από κουβέντα με τ' άλλα παιδιά έμαθε πως την προηγούμενη έκαναν μάθημα και ρωτά τη Νηπιαγωγό:

— Κυρία, λένε ψέματα οι μεγάλοι;

— Ούτε οι μικροί ούτε οι μεγάλοι, Κατερίνα.

— Κυρία, η μαμά λέει ψέματα

— Γιατί Κατερίνα;

— Γιατί μου είπε πως δεν θα κάναμε χθές μάθημα και το

παιδιά μου είπαν πως κάνατε.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΙΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

Οι ζέστες έχουν αρχίσει και οι κίνδυνοι για πυρκαγιές μεγαλώνουν. Ας προσέξουμε πολύ όλοι οι κάτοικοι της επαρχίας μας, ώστε να μη γίνει σ' αυτήν καμιά πυρκαγιά. Η αντιμετώπιση του μεγάλου κινδύνου θα εξασφαλιστεί με το ενδιαφέρον όλων μας.

σθη ούτω από μίαν πέτραν υπάρχουσαν εκεί και χρησιμεύουσαν εις τα «αλετρουβιά» (ελασιοτριβεία).

Βίγλα: ύψωμα προς τα βορειοανατολικά απέχον περί τα 5' βίγλα σημαίνει σκοπιά, μέρος από το οποίον παρατηρείται, εξ αυτής έχομεν και το ρήμα βιγλίζω (παρατηρώ από την σκοπιάν).

Βατουλάκια: τοποθεσία προς το βόρειον μέρος κειμένη και απέχουσα περί τα 25'

Βρυσίδα: Τοποθεσία ανωφερής απέχουσα περί τα 35' και βορείως του χωριού κειμένη. Ονομάζεται ούτω από τας πολλὰς πηγὰς ὕδατος, τὰς ὑπαρχούσας ἐκεῖ.

Γαλανὰ πεζούλια: κείται πλησίον της προηγούμενης.

Το Κατελάμου ο Κούμος: Τοποθεσία προς τα βορειοδυτικά κειμένη και απέχουσα περί τα 40' υνομιάσθη από το εκεί υπάρχον σπήλαιον.

Χαρκηδίο: τοποθεσία κειμένη εις το βόρειον μέρος και απέχουσα περί τα 50' υνομιάσθη ούτω κατά τον θρύλον ότι εκεί ακούονται κτύποι σφειλόμενοι εις σιδηρουρούς εργαζομένους εντός μεγάλου βράχου.

Τση παράδεισος το φρούδι: Τοποθεσία κειμένη βορειότερον της προηγούμενης ονομασθείσα ίσως δια την υραιότητα της.

Χάλαβρα: τοποθεσία λοφώδης κειμένη βορειοανατολικά του χωριού και λαβύσθη το όνομα από την φύσιν του εδάφους (χαλαρόν με σωρούς βράχων κλπ.).

Φάλι: τοποθεσία βορείως του χωριού, απέχουσα περί την 1' ὥραν. Το όνομα ελήφθη εκ του σχήματος του εδάφους, το οποίον σχηματίζει είδος ομφαλού.

Πατέλλα: τοποθεσία κειμένη βορειότερον της προηγούμενης. Το όνομα προήλθεν εκ του λατινικού PATELLA (λεκάνη).

Πόρος των Ελλήνων: κείται βορειότερον της προηγούμενης τοποθεσίας.

Κοτσουφονερά: ορεινή τοποθεσία απέχουσα περί την 1' ὥραν.

Ανεράϊ δόμυλος: βραχώδες μέρος πλησίον ποταμού και της προηγούμενης τοποθεσίας υνομιάσθη ούτω κατά τον θρύλον ότι εκεί αι Νεράϊδες αλέθουν τους καρπούς των.

Λουτσουνολάκκος, Ρωμανόλακκος: τοποθεσίες ανωτέρω της προηγούμενης κείμεναι.

(Συνεχίζεται)

ΣΤΙΧΟΙ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΥ

Αγνάτια στα χαμόσιπα χτισμένη η φυλακή της νιότης μου μ' ένα πεύκο εδώ κι εκεί και βράχια, πολλά βράχια. Φυλακή!!

Έτσι την ένιωθα, κατόικι σαν ήμουν στα βράχια της.

Βράχε Σχολείο μου. Παραδεισένιε κάμπε του νου.

Πόσο θα 'θελα να στοιχειώσω, πόσο θα 'θελα να γίνω ένα με σε!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΓΙΑΠΙΑΝΝΑΚΗΣ (από την ποιητική συλλογή του «ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ», ΙΣΛΚΟΣ, Αθήνα 1976).

Εκπολιτιστική κίνηση στη Βιάννο

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ "Ο ΦΕΡΑΙΟΣ", ΚΑΙ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ «ΔΙΑΒΑΤΗΣ» (1924-1939)

Του κ. Εμμαν. Καδιανάκη

1ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Τα χρόνια που έδρασε ο παραπάνω Σύλλογος ήμουν τακτικό μέλος του και υποβόλεως στις θεατρικές παραστάσεις που έδινε. Έζησα έτσι τα γεγονότα αυτά και έχω επίσης μνήμες από διηγήσεις του αιεμνήστου Νίκου Κατσαράκη, που ήταν από τα ιδρυτικά μέλη του Συλλόγου και πρώτος πρόεδρος του. Θεώρησα λοιπόν σκόπιμο να κάμω την ιστορική αυτή ανασκόπηση για τη δράση του Συλλόγου, κι ως έχει περάσει σχεδόν μισός αιώνας, για να διαβαστεί από τα λίγα μέλη του Συλλόγου αυτού που ζούν ακόμη και από τους σημερινούς νέους και νέες της Βιάννου. Πιστεύω ότι θα παραδειγματιστούν στη δράση τους με το σημερινό Πολιτιστικό Σύλλογο ή με άλλους συλλόγους για την πνευματική και εκπαιδευτική εξύψωση των χωριών μας.

ΙΔΡΥΣΗ:

Ύστερα από την αποκατάσταση του ομαλού πολιτικού βίου στο Ελληνικό Κράτος από το 1923 κ. έ. παρουσιάσθη κε η ανάγκη ν' αρχίσει να πνέει άνεμος προόδου και πολιτισμού στην επαρχία μας. Προς την κατεύθυνση αυτή εργάστηκαν οι νέοι της Βιάννου της εποχής εκείνης. Φοιτητές στην Αθήνα, μαθητές Γυμνασίων Ηρακλείου, Ιεραπέτρας και Βιάννου, άλλοι νέοι επαγγελματίες στη Βιάννο, πήραν την απόφαση να συμβάλουν μ' όλες τους τις δυνάμεις και να εργαστούν για την πρόοδο αυτού του τόπου.

Ίδρυσαν λοιπόν το Σωματείο, του έδωσαν το όνομα «ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ «Ο ΦΕΡΑΙΟΣ», το μετονόμασαν ύστερα «ΔΙΑΒΑΤΗΣ» προς τιμήν του μεγάλου τέκνου της Βιάννου, δασκάλου, λογοτέχνη και πατέρα του χρονολογούμενου ΓΙΑΝΝΟΥ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ — «ΔΙΑΒΑΤΗ».

ΜΕΡΟΣ Ι. Α' ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ: Η ανύψωση της κοινωνικής, εκπαιδευτικής και οικονομικής προόδου της επαρχίας και ιδίως της κωμόπολης Άνω Βιάννου. Οι σκοποί θα πραγματοποιούνταν:

1) Με κατάλληλες ομιλίες και διαλέξεις.

2) Με την προβολή του έργου του αιεμνήστου συγγραφέα και λογοτέχνη Γιάννη Κονδυλάκη — Διαβάτη.

3) Με θεατρικές παραστάσεις και χοροεσπερίδες.

4) Με εκδρομές, συνεντεύξεις και πανηγυρικές εκδηλώσεις.

5) Με την ανασύσταση και λειτουργία του Γεωργικού Συμ.σμού.

(Συνεχίζεται)

ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΦΡΕΣΚΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ — ΑΛΛΑΝΤΙΚΑ

ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ — ΨΑΡΙΑ — ΚΙΜΑ Κ.ΛΠ.

ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΓΡΥΛΛΙΩΝΑΚΗ

ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ ΤΗΛ. (0895) 22.041

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην ύπηρεσία
δλων των Βιαννιτών

Έκδοτης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Όδός 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

Έβανς 83 (Στόα Μουρτζή) τηλ. 242.040

Ετήσιες συνδρομές

Ιδιωτών δρχ. 300
Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών » 400

Έμβόσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Έπιστολές για τήν ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Έράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39 Έράκλειο
Χειρόγραφα δημοσιεύματα ή μή δέν έπι-
στρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν
τις άπόψεις των συγγραφέων.

ΒΙΒΛΙΑ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

40 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΝΙΚΟΥ Δ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗ

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΟΤΕ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

Με τον παραπάνω τίτλο κυκλοφόρησε βιβλίο 174 σελίδων του συνεπαρχιώτη και συνεργάτη των Β.Ν. κ. Νίκου Παπαγιαννάκη, που παρουσιάζει γενικότερο ενδιαφέρον λόγω του περιεχομένου του, στο οποίο όμως δεν ανταποκρίνεται πλήρως ο τίτλος. Γιατί ο συγγραφέας δεν αναφέρεται μόνο στην υπηρεσία του στον ΟΤΕ αλλά και σε άλλα πολλά και ποικίλα θέματα.

Έτσι, στο πρώτο μέρος (σελ. 11—37) δίνει ορισμένα στοιχεία για την επαρχία Βιάννου, αναφέρεται κατόπιν στους αγώνες της Κρήτης κατά την ενετοκρατία και τουρκοκρατία, στη Μάχη της Κρήτης του 1941, στην Εθνική Αντίσταση της επαρχίας Βιάννου, στη Μάχη της Σύμης και το ολοκαύτωμα της επαρχίας μας το 1943 και έπειτα δίνει διάφορα στοιχεία της ζωής του σε συσχέτισμό με την πολυετή και πολιτική κατάσταση της χώρας μας από τις αρχές του αιώνα μας ως τον εμφύλιο πόλεμο

(1949).

Στο δεύτερο μέρος (σελ. 37—44) αναφέρεται στον Ο. Τ.Ε., στην ιστορία του Οργα νισμού και στην υπηρεσία του σ' αυτόν με τις διάφορες περιπέτειές του λόγω των φρονημάτων του. Στο τρίτο μέρος του βιβλίου (σελ. 45—174) περιλαμβάνονται αρκετές μελέτες ποικίλου περιεχομένου, από τις οποίες μερικές έχουν δημοσιευτεί στα Β.Ν. και σε άλλες εφημερίδες. Πολλές από τις μελέτες αυτές αναφέρονται στον Ιω. Κονδυλάκη — Διαβάτη και σε διάφορα θέματα σχετικά με το μεγάλο Βιαννίτη συγγραφέα και τα έργα του.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι το βιβλίο του κ. Νίκου Παπαγιαννάκη περιέχει πολλά και πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία για ποικίλα θέματα. Το ακούουν μόνο ορισμένες γλωσσικές αβλεψίες, που έπρεπε να είχαν προσεχτεί και διορθωθεί κατά την έκδοσή του.

Β. ΤΟΠΙΚΟΙ ΑΝΕΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΣΤΕΦΑΝΟΥ Δ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗ

Πρόκειται για μια πολύ ενδιαφέρουσα επιστημονική ανακοίνωση που έγινε στη συνεδρία της 7ης Μαρτίου 1985 της Ακαδημίας Αθηνών και έχει δημοσιευτεί στα Πρακτικά της Ακαδημίας Αθηνών (έτος 1985, τόμος 60ός, σελ. 227—242).

Ο συγγραφέας αναφέρεται σε διάφορους τοπικούς ανέμους του ελληνικού χώρου, έξηγει το σχηματισμό τους και δίνει διάφορα στοιχεία και χαρακτηριστικά τους. Έχει καταρτίσει πέντε πίνακες που περιέχουν την τοπική ονομασία των ανέμων, τις περιοχές που εκδηλώνονται, τη διεύθυνση και τη δύναμή τους, την εποχή και τις ώρες που δημιουργούνται κ.ά.

Η μελέτη του κ. Στεφ. Παπαγιαννάκη βασίστηκε σε στοιχεία και περιγραφές ανέμων από αρχαίους συγγραφείς (Όμηρο, Αριστοτέλη, Θεόφραστο, Στράβωνα κ.ά.), σε έρευνες σύγχρονων επιστημόνων και σε δικές του μετρήσεις έρευνες σ' ολόκληρη την Ελλάδα, με τις οποίες πρόσθεσε αρκετούς τοπικούς

ανέμους στους ήδη γνωστούς. Όπως σημειώνεται στην επιστημονική έκθεση από τον Ακαδημαϊκό Η. Μαρλιόπουλο «Η όλη εργασία αποτελεί αξιόλογη συμβολή στη γνώση του κλίματος και του μικροκλίματος των περιοχών του ελληνικού χώρου».

Κ. Γ. Στεφανάκης

ΔΩΡΕΕΣ

ΜΑΣ ΕΣΤΕΙΛΑΝ:

- Ο Εμμ. Ν. Νεραντζάκης 3.000 δρχ. για το Φ.Τ.Β., και 3.000 δρχ. για το Λ)σμό του Γηροκομείου, στη μνήμη της μητέρας του.
- Οι Μανώλης και Αλίκη Χρηστάκη 20.000 δρχ. αντί ετήσιου μνημοσύνου του γιού τους Γεωργίου για το Λ)σμό του Γηροκομείου.
- Η κ. Στέλλα Κοκολάκη — Χατζηδόκη στη μνήμη της μητέρας της και αντί τριμήνου μνημοσύνου του πατέρα της, 5.000 δρχ. στο Λ)σμό Γηροκομείου.
- Η οικογένεια Εμμ. Μαστρογιωργάκη 5.000 δρχ. αντί στεφάνου στην κηδεία του Γεωργίου Ι. Παπαμαθαϊάκη.

για το Φ.Τ.Β. Λογ)σμό Γηροκομείου.

— ● —
Ο κ. Βαρδάκης Ιωάννης του Γ. πρόσφερε 1000 δρχ. στον Π.Σ. Αγ. Βασιλείου στη μνήμη της αδελφής του Ελένης Παπαμαθαϊάκη. Ο Σύλλογος τον ευχαριστεί.

— ● —
Ο κ. Εμμανουήλ Χ. Κονδυλάκης δώρισε στον Πολιτιστικό Σύλλογο Βιάννου το μερίδιό του από το νερόμυλο του Πλατάνου.

— ● —
ΔΙΟΡΘΩΣΗ:
Η δωρεά 10.000 δρχ. για την επισκευή του Ι. Ναού Αγ. Βασιλείου, που αναφέραμε στο προηγούμενο φύλλο των Β.Ν., έγινε από τον κύριο και την κυρία Σταύρου Βαρδάκη.

Ο ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ

«ΒΟΥΚΟΛΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ»

(Μια άλλη άποψη)

Του κ. Μ. Σ. Γιαμαλάκη

Σε προηγούμενο φύλλο των «Βιαννιτικών Νέων» δημοσιεύτηκε ένα άρθρο του κ. Αντ. Στιβακτάκη με τον τίτλο «Βουκολικές εικόνες». Αυτό ακριβώς το άρθρο αλλά και η πρόσκληση των «Β.Ν.» προς τους αναγνώστες για αποστολή απόψεων σχετικών με το πιο πάνω θέμα, αποτελούν την «πρόκληση» για τις δικές τους απόψεις, που βρίσκονται διαμετρικά αντίθετες με τις απόψεις του κ. Στιβακτάκη χωρίς ο αντίλογος να έχει την έννοια της αντιδικίας ή της προσωπικής αιχμής.

Η προσωπική στάση άλλωστε του καθενός απέναντι σ' ένα θέμα είναι υπόθεση καθαρά υποκειμενική. Κι αυτό είναι εντελώς παραδεκτό μέσα στο πλαίσιο ενός κόσμου δημοκρατικού διαλόγου, τους όρους του οποίου φαντάζομαι πως όλοι πιά σήμερα αποδεχόμαστε.

Συμπάθα με λοιπόν, κ. Στιβακτάκη, για την αντιπαράθεση και δώσ' μου τη χαρά να πιστεύω πως είμαστε σύμφωνοι στο δικαίωμα της διαφωνίας.

Το άρθρο του κ. Στιβακτάκη χαρακτηρίζεται γενικά από δύο στοιχεία: 1) «Τα πραγματικά γεγονότα» που λένε οι νομικοί και 2) Το συναισθημα των γεγονότων. Και βέβαια η αναφορά στα δύο αυτά στοιχεία δεν έχει την έννοια της αξιολογικής κριτικής του άρθρου γενικά, αλλά αυτά παίρνω εγώ για το κτίσιμο των δικών μου απόψεων.

Τα πραγματικά γεγονότα είναι όπως τα περιγράφει με πολλή ευαισθησία ο κ. Στιβακτάκης. Η ανάλυσή τους με βρίσκει απόλυτα σύμφωνο και εκτιμώ την προσφορά στην υπόθεση της καταγραφής γεγονότων και στη διάσωση εικόνων του χθές, που σήμερα ασφαλώς δεν υπάρχουν και που σε λίγο θα αποτελούν μαρτυρίες του λαογραφικού μας πολιτισμού.

Εκεί που διαφωνώ είναι σ' αυτό που ονομάζω πιο πάνω «συναισθημα των γεγονότων» αν ο όρος αυτός μπορεί στο κείμενο να σταθεί σωστά. Εδώ μπορώ να σκεφτώ ότι αν οι εποχές που ζήσαμε τα ίδια γεγονότα, στον ίδιο γεωγραφικό χώρο, ήταν χρονικά κοντά, πάντως πρέπει να ήταν σε διαφορετικές κοινωνικές συνθήκες ή σε ορισμένες κοινωνικές στιγμές. Γιατί άλλη ασφαλώς ήταν η Βιάννος της δεκαετίας του '50, άλλη του '60 ή '70 κι άλλη η Βιάννος του '86.

Αυτά σαν μια προσπάθεια ερμηνείας των διαφορετικών απόψεων και εκτιμήσεων, πάνω στο ίδιο θέμα που αντανακλάται μέσα από τον ίδιο γεωγραφικό χώρο. Άλλωστε φαντάζομαι πως ο κ. Στιβακτάκης θα πρέπει να είναι νεότερος από μένα και να εκφράζει τη δεκαετία του '70, σε αντίθεση με μένα που «βουκολικά» ανήκω μάλλον στην δεκαετία του '60.

Και βέβαια η δεκαετία του '70 είχε τα προβλήματά της, με την επιπλέον επιβαρυντική περίπτωση της ζωής υπό την σκιά της δικτατορίας. Αλλά συγκριτικά ήταν ασφαλώς καλύτερη από τις προηγούμενες δεκαετίες. Είχε οπωσδήποτε το δικαίωμα στην ελπίδα, στην προσδοκία, στο όνειρο, στην προσωπική φιλοδοξία. Υπήρχε ακόμα η ελπίδα της πολιτικής προοπτικής, για μια δημοκρατική αναγέννηση που θα έρχόταν μετά την κατάρρευση της δικτατορίας.

Γι' αυτό στο συζητούμενο άρθρο κυριαρχεί το συναισθημα συντεταγμένο με τη δεκαετία απ' όπου εκπορεύεται, μα λείπει η σκληρότητα της άλλης αλήθειας. Ναί, γιατί οι «βουκολικές εποχές» και στιγμές για μας τους παλιότερους ήτα ν πιο σκληρές. Και ποιός ξέρει τι θα 'λεγαν άλλοι ακόμη πιο παλιοί που γνώρισαν σκληρότερες ακόμη συνθήκες, όπως π.χ. ο εκδότης αυτής της εφημερίδας. Εμείς οι παλιότεροι δεν μπορούσαμε να ελπίζουμε, να προσδοκούμε, σε αντιπαράθεση με τις νεότερες γενιές. Ζήσαμε μέσα σε κοινωνικές συνθήκες σκληρότερες, γι' αυτό και καταγράψαμε μέσα μας τη σκληρότητα. Αλλά μην φανταστεί κανείς πως μας λείπει το συναισθημα στην ψυχική μας συγκρότηση. Αυτό θα 'ταν λανθασμένη διαπίστωση και βέβαια υπερβολή. Όπως επίσης δεν έλειψε η ψυχική και συναισθηματική λειτουργία της ελπίδας ή της προσδοκίας. Υπήρχαν με κοιμένα όμως τα φτερά τους.

Στην εποχή μου έλειψε η χαρά, το παιχνίδι, το γέλιο. Γι' αυτό πολλοί δεν ζήσαμε συναισθηματικά τα παιδικά χρόνια. Βρεθήκαμε γρήγορα ώριμοι αλλά ευτυχώς όχι ψυχικά γέροι...

Ένα γεγονός δεν είναι ξένο απ' την κοινωνική πραγματικότητα, αλλά ανήκει σ' αυτήν και πρέπει μέσα σ' αυτήν να εντάσσεται.

Κι εδώ πρέπει να μιλήσω, προχωρώντας να μπούμε μπροστά σε μια αναγκαία διαπίστωση. Ποιοί πήγαιναν στην «βουκολική»; Άμεση η απάντηση και διαπίστωση: Τα φτωχόπαιδα. Και ποιοί πήγαιναν ηθελημένα; Νομίζω κανείς. Άρα από ψυχολογική άποψη ήταν η βουκολική προ'όν καταπίεσης και μάλιστα γνήσια, και έκφραση κοινωνικής υποβάθμισης και περιφρόνησης. Ο πατέρας καταπιεστής της μάνας και των παιδιών κι όλοι καταπιεσμένοι.

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ

Στις 29/5/86 δόθηκαν από το Νομάρχη Ηρακλείου γεωργικά βραβεία σε τρεις αγροτικούς συλλόγους, τρεις συνεταιρισμούς και τρεις παραγωγούς του Νομού Ηρακλείου. Μεταξύ των παραγωγών που πήραν βραβείο είναι και ο συνεπαρχιώτης Βασίλειος Ι. Φραγκάκης από τον Πεύκο.

κάτω από το βάρος των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών. Και βέβαια τότε κανείς δεν μιλούσε για ατομικά ή άλλα δικαιώματα.

Αλλά ας δούμε λίγο και τις συνθήκες της βουκολικής.

Το καλοκαίρι τα πράγματα ήταν πιο απλά. Κάποια σκιερά δέντρα, κάποια δροσερά νερά στο Μυρταρά ή στον Σκλαβό (μιλά με τα τοπωνύμια του χωριού μου, της Βιάννου) μετρίαζαν την τραγική κατάσταση της μοναξιάς, της μονοτονίας και της ψυχικής ερημιάς. Αλλά ήταν κι ο χειμώνας... Ο φοβερός πολιτικός χειμώνας της Βιάννου, και μη βιαστεί κανείς να πει πως είμαι υπερβολικός, γιατί θα του αντιπαραθέσω τη σύμφωνη με τη δική μου γνώμη όλη της γενιάς μου όπως τη ζήσαμε. Και το «όπως τη ζήσαμε» υπονοεί τις συνθήκες. Και οι συνθήκες ήταν πολιτικές, όταν αυτό που σήμερα θεωρείται αυτονόητο, όπως π.χ. το αδιάβροχο ένδυμα, τότε ήταν εξαιρετική πολυτέλεια. Και βέβαια πολυτέλεια ήταν το παλτό και η θέρμανση στο σπίτι. Η γενιά μου έζησε τη βουκολική μέσα απ' αυτές τις συνθήκες. Να 'σαι βουκόλος στην «Κορακιά» ή στην «Καβαλαρά» να βρέχει και να φυσά βορράς και να δεις «βουκολικές ευτυχίες»...

Πράγματι κάποιοι μέσα στην τραγικότητά τους μάζευαν βραύδες ή χοχλιούς ή αχινοπόδια, αλλά κι αυτό μήπως δεν ήταν εκδήλωση μιάς ζωής βασανιστικής μέσα στις καιρικές και οικονομικές συνθήκες; Γιατί οι βραύδες ήταν φαγητό και σαν τέτοιο αντισταθμίζεται οικονομικά. Δεν ήταν λοιπόν οι χαρές της βουκολικής, αλλά η ανάγκη για την επιβίωση.

Μέσα απ' αυτές τις συνθήκες της βουκολικής ζωής οι βουκόλοι από ψυχολογική άποψη γίνονταν τραχείς, σκληροί και βίαιοι και η επιθετικότητα τους είναι γνωστή με συνέπειες αρνητικές στην προσωπική και κοινωνική τους συμπεριφορά. Υπάρχουν πολλές μαρτυρίες προς αυτή την κατεύθυνση, αυτής της εποχής, που όμως φεύγουν έξω από τα όρια του παρόντος.

Πού λοιπόν περιθώρια για συναισθημα, για τραγούδια και έρωτες; Και ποιά συναισθημα ή έρωτας μπορούσε μέσα σ' αυτές τις τρομακτικές και τραυματικές συνθήκες να γεννηθεί και να βιωθεί; Και μέσα σε κοινωνικά πλαίσια συντηρητισμού, σκοταδισμού, βυζαντινισμού, που δεν έδειχναν ούτε την ελάχιστη ανοχή; Ο έρωτας και το συναισθημα ήταν κοινωνικά υπό διωγμόν. Κι αν ήσουν και μαθητής αυτής της εποχής, η μοίρα σου ήταν κλεισμένη σ' εκείνο το γνωστό της εποχής που έμεινε κλασικό, «κατ' απόφασιν του Σουλλόγου κλπ.»

Ο έρωτας και το συναισθημα προ'υποθέτουν ελευθερία. Ελευθερία ατομική, κοινωνική, οικονομική κλπ. Μέσα σε ανελεύθερες συνθήκες γεννιέται η διαστρέβλωση, το «παρά φύσιν».

Συνεχίζεται

ΒΡΟΧΗ

ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ

Στην επαρχία μας σπανίζουν οι βροχές από το Μάιο μέχρι και το Σεπτέμβριο.

Μικρές πιθανότητες υπάρχουν για τους μήνες Μάιο και Σεπτέμβριο, τους άλλους τρεις όμως, τον Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο πολύ πολύ σπάνια. Κάθε Βιαννίτης μια ή δυο φορές στη ζωή του θυμάται τέτοιες περιπτώσεις.

Μια απ' αυτές ήταν και η φετινή:

Στις 4 Ιουνίου σ' αλόκληρη την επαρχία έπεσε πολύ δυνατή βροχή, που κράτησε δύο περίπου ώρες στη ζώνη των χωριών και το νερό έφτασε στα 20 χιλιοστά, ενώ στην παραλιακή ζώνη ήταν λιγότερο, μόλις 3 χιλιοστά.

Η ζημιά που έκανε σε κηπευτικά κι ελάχιστα σπαρτά που βρίσκονταν σε άλωνα (ελάχιστα βέβαια υπάρχουν) ήταν μικρή, σε σύγκριση με το καλό που έκανε στις δενδροκαλλιέργειες και ιδιαίτερα στις ελιές, που ήταν ένας καλός πατισμός.

(Εικόνες του χθές)

ΟΙ ΒΡΥΣΣΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Γράφει ο Αντώνης Έμμ. Στιβακτάκης

3ο (τελευταίο)

Απορροφημένος από την ομορφιά του τοπίου, αντιλήφθηκα ξαφνικά κάποια σκιά να αιωρείται μέσα στα νερά της πηγής, σαν να ερχόταν από τα βάθη των αιώνων. Επιηρεασμένος από την αφέλεια και τις ιστορίες των παιδικών μου χρόνων, νόμισα για μια στιγμή πως ήταν το στοιχειωμένο αγερίκο που προστάτευε το νερό αυτής της ξεχασμένης πηγής. Όμως γρήγορα συνήλθα. Σ' αυτό με βοήθησε και η φωνή που ακούστηκε να λέει:

—Ως πεθωμά η γη δροσιά, τ' άνθη νερό και χόμα, εσά πεθύμησα κι εγώ τα πέρασμένα χρόνια.
—Θέ μου, και να γυρίζανε πίσω ξανά τα χρόνια, που το χωριό μας μύριζε σαν του Μαγιού τα ρόδα.

Ήταν ένας αιωνόβιος Χοντριγιανός που, μην μπορώντας να προσκαρμώσει στη σύγχρονη πραγματικότητα του χωριού μας, τριγυρούσε στους τόπους εκείνους που του θύμιζαν έντονα το παρελθόν, ψιθυρίζοντας αυτές τις νοσταλγικές μαντινάδες. Τον πλησίασα, τον χαϊρέτισα και τον παρατήρησα προσεχτικά. Φορούσε εκείνη την παλιά, τη λεβέντικη, παραδοσιακή κρητική στολή, μόνος αυτός ανάμεσα σε εφτακόσιους Χοντριγιανούς! Νόμισα πως εκείνη την ώρα έβλεπα μπροστά μου προσωποποιημένη την παράδοση, την ιστορία του χωριού μου. Την παράδοση εκείνη που δυστυχώς έχει αλλοιωθεί και κινδυνεύει να σθίσει, παρ'αυτοντας μαζι της τη γνήσια λαϊκή ψυχή μας.

Το πανεπαρχιακό μνημόσυνο

● Συνέχεια από τη σελ. 1

μεγαλύτερος ύστερ' από την αποδυνάμωση που παρουσιάστηκε τα δύο τελευταία χρόνια στην τέλεση του πανεπαρχιακού μνημοσύνου.

Η αρμόδια επιτροπή ξεκινά την προετοιμασία της για το μνημόσυνο λίγες μέρες πριν από την τέλεσή του. Εξαντλεί όλη της την δραστηριότητα στο θρησκευτικό μέρος μόνο του μνημοσύνου, την καθιερωμένη ομιλία (που και γι' αυτήν ψάχνουμε την τελευταία στιγμή) και το προσκλητήριο των νεκρών. Και ο δρόμος θυσίας, η παρουσία χορωδίας και δύο τρεις απαγγελίες έγιναν τα δύο αυτά χρόνια με πολύ κόπο.

Η δραστηριότητα όμως της Επιτροπής εξαντλείται κυρίως στη δεξίωση που θέλει να δώσει στους επισήμους.

Μα σκοπός του μνημοσύνου δεν είναι η δεξίωση του Νομάρχη ή του οποιουδήποτε εκπροσώπου των αρχών μονάχα.

Στο μνημόσυνο προσέρχονται πολλές φορές και άνθρωποι που θέλουν να τιμήσουν τους νεκρούς μας από πολύ μακρινά μέρη: από το Ηράκλειο, το Αρκαλοχώρι, τις Αρχάνες, την Ιεράπετρα, το Μεραμπέλο κι από πολλά άλλα χωριά εκτός της Επαρχίας.

Χρέος της Επιτροπής είναι να προσφέρει σ' όλους αυτούς ένα ποιήρι νερό.

Η πρόσκληση μπορεί να στέλνεται προσωπικά σε 30, 40 ή 50 άτομα, αλλά προσκεκλημένοι λέει η ανακοίνωση που κάθε φορά δημοσιεύεται στον Τύπο είναι όλοι αυτοί που θέλουν να τιμήσουν τη μνήμη των νεκρών μας.

Γι' αυτό επιβάλλεται η αλλαγή του τρόπου δεξίωσης. Η δεξίωση να γίνεται σ' όλους αυτούς που παίρνουν μέρος και τιμούν με την παρουσία τους τη μνήμη των νεκρών μας.

Σχετικά με την ανάγκη να πλουτιστεί το πρόγραμμα με περισσότερες εκδηλώσεις, που να καλύπτουν όσο γίνεται περισσότερες μέρες, δεν θα αναφερθούμε σήμερα σε λεπτομέρειες. Με το θέμα αυτό οι στήλες των Β.Ν. έχουν καταπιαστεί πολλές φορές στο παρελθόν.

Περιοριζόμαστε σήμερα να τονίσουμε μονάχα πως όλα αυτά πετυχαίνουν μονάχα με την πλατιά συνεργασία όλων των φορέων της επαρχίας: Κοινοτήτων, Εκκλησίας, Σχολείων, Συνεταιρισμών, Συλλόγων μα και κάθε ατόμου που θέλει να βοηθήσει, όλων μαζί σε στενή συνεργασία, με έγκαιρο προγραμματισμό, από το Μάιο και όχι στα τέλη Αυγούστου. Έτσι, θα μπορέσουν να παρουσιάσουν αυτό που ταιριάζει, αυτό που αξίζει, αυτό που έχει υποχρέωση η επαρχία μας να παρουσιάσει.

Πέρα όμως από την τέλεση του μνημοσύνου, οι εκπρόσωποι των φορέων της επαρχίας θα πρέπει να εκλέξουν επιτροπή που θ' αναλάβει υπεύθυνα και σε τακτό χρονικό διάστημα να μεθοδεύσει τρόπους για να μετατρέψει τον όλο χώρο του Ηρώου σε χώρο που να εμπνέει το σεβασμό και το δέος στον κάθε επισκέπτη, χώρο που να κατανοήσει επιτέλους το κράτος, έστω και καθυστερημένα, σαφανατρία ολόκληρα χρόνια από τη μεγάλη θυσία, ότι έχει υποχρέωση να σκύψει στοργικά πάνω από τους τάφους τετρακοσίων θυμάτων της Γερμανοϊταλικής Κατοχής, που γι' αυτό έχουν περάσει στη λησμονιά.

Τιμή μετά 39 χρόνια

Με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου Άνω Βιάννου πραγματοποιήθηκε χθές στη θέση Καβούσι της αγροτικής περιφέρειας Άνω Βιάννου, θρησκευτικό και πολιτικό μνημόσυνο του Βασιλή Βερβελάκη, που υπήρξε θύμα του Εμφυλίου Πολέμου το 1947 σε ηλικία 17 ετών.

Παρευρέθηκαν οι παπ— Γιάννης Μηλιάρης και παπ— Αλέκος Γρυλιωνάκης, οι πρόεδροι της Κοινότητας, του Συνεταιρισμού και του Συλλόγου Γυναίκων Βιάννου, ο αντιπρόεδρος της Κοινότητας και πρόεδρος του Πολιτιστικού και Αγροτικού Συλλόγου Αγίου Βασιλείου και πολλοί κάτοικοι των γύρω χωριών και αντιπροσωπίες των Τ.Ο. ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ.

Ο πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Βιάννου στη σύντομη ομιλία του εξήρε τον ηρωισμό και τη σημασία της θυσίας του Βασιλή, καυτηρίασε την κρατική αδιαφορία προς την οικογένειά του με τις πολλές θυσίες, πρότεινε την καθιέρωση αγώνων κλασικού αθλητισμού προς τιμήν του και στην Κοινότητα να δώσει σε κεντρικό δρόμο του χωριού το όνομα Βασιλή Βερβελάκη.

Ανέφερε τέλος την απόφαση του συλλόγου για την ανέγερση μνημείου στο χώρο της εκτέλεσής του, που για το σκοπό αυτό προσφέρθηκαν τα ποσά που αναφέρομε

παρακάτω. Στη συνέχεια μίλησε ο κ. Λευτέρης Μαστρογιωργάκης που για την ομιλία του θα γράψουμε στο επόμενο φύλλο των Β.Ν.

Στο τέλος κατατέθηκαν πολλά στεφάνια και μοιράστηκαν κόλλυβα και αρτίδια που είχαν φτιάξει οι αδελφές του Βερβελάκη.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΒΕΡΒΕΛΑΚΗ ΜΑΣ ΕΣΤΕΙΛΑΝ:

- Μαρία Κοτσιφάκη δρχ. 2.000
- Αχιλλέας Τσουκαλάς 1.000
- Μαρία Παπαδάκη — Μανδαλάκη 5.000
- Για τον ίδιο σκοπό πρόσφεραν στον Πολιτιστικό Σύλλογο Βιάννου οι:
- Λιάπης Γιώργος δρχ. 500
- Στεφανάκης Αντώνης 1.000
- Παπαδάκης Μανώλης 500
- Τακτικάκης Κωστής 500
- Αγαπάκης Μεγακλής 500
- Αγαπάκη Ελευθερία 1.000
- Αγαπάκη Κούλα του Γ. 1.000
- Παπαγιαννάκης Γιάννης 1.000
- Μπρινιάρης Νικ. Χριστ. 1.000
- Παπαμαστρογάκη Κυρ. 5.000
- Γουρνιζάκης Μιχ. Ιω. 1.000
- Μάνδαλακης Δημήτρης 500
- Δρακωνάκης Μανώλης 1.000
- Χαϊδεράκης Σταύρος 1.000
- Δοριάκης Γιάννης 2.000
- Αναλύτης Πέτρος 500
- Παπαδημητράκης Δημήτρης Εμμ. 300
- Μπουμπάκης Νικηφόρος 1.000
- Καρτσάκη Στυλιανή 1.000

ΒΙΑΝΝΟΣ : Στοιχεία και αναμνήσεις από τον πόλεμο και την αντίσταση

● Συνέχεια από τη σελ. 1
τα συνηθισμένα ονόματά τους. Τα ονόματα της καθημερινής χρήσης: ο Σακούλας, ο Πεταλάς, ο Μάρκος, ο Τσούνης, ο Φρισσός, ο Σαββαντώνης, ο Τηγανίτης, ο Κοκολοστέργιος, ο Ματαράγκας, ο Μιχαήλος, ο Τζικιντούσος, ο Διαβόλης, ο Κατσο

πρίνης, και τα περισσότερα αρσενικά ονόματα του χωριού που δεν είχαν επιστρατευτεί. Σ' όλη αυτή τη συγκέντρωση μαθευτήκανε και σχολιαστήκανε τα «κενδεϊνωμένα μέτρα» για προστασία «που «άμαχου πληθυσμού» από τους γερμανικούς βομβαρδισμούς και από «παν πονηρόν και α-

κάθαρον», «φέρ' ειπείν» από αντιδικτατορικές πονηρές ενέργειες και κινήσεις. Εκεί συζητηθήκανε και τα περι ιδρύσεις «πολιτοφυλακής» στη Βιάννο, τότε παραμονές της γερμανικής επίθεσης και μέσα στην εγκατάλειψη, το χάος και την αταξία άμυνας από μέρους της κυβερνήσεως και των Εγγλέζων.

έπαιρναν ουσιαστικά μέτρα άμυνας του νησιού, δέχτηκε τελικά η Κυβέρνηση να συγκροτηθούν τέτοιες ομάδες πολιτοφυλακής, αλλά με τον όρο να βρίσκονται κάτω από τον έλεγχο της χωροφυλακής.

Οι Κρητικοί, παρά τις αποπληρώσεις τους να υπαχθούν στον έλεγχο της Χωροφυλακής, δέχτηκαν τελικά και αυτόν τον όρο της Κυβέρνησεως.

Όταν πλησίαζε η ολοκλήρωση της συγκροτήσεως της πολιτοφυλακής όπως γράφει ο Στρατηγός Εδιπίδης «μια διαταγή του υπουργείου Δημοσίας Ασφαλείας απηγορεύετο συνέχιση των σχετικών προσπαθειών και μάλιστα ζητούσε να επιστραφούν στο Κέντρο όλα... όπλα, ιματισμός κλπ.».

« Η διαταγή ωφείλετο εις πολιτικούς λόγους, διότι οι τότε δικτάτορες εφροβούντο τους Κρητικούς εξοπλισμένους λόγω της αντιδράσεως των κατά του τυραννικού καθεστώτος».

Έτσι όταν η στιγμή επέστη, ο πληθυσμός ευρέθη άοπλος.

(Συνεχίζεται)

ΜΙΑ ΟΜΟΡΦΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

Από το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του 10ου Δημοτικού Σχολείου Ηρακλείου πήραμε μια εκτενή περιγραφή με τον παραπάνω τίτλο για την εκδήλωση που έγινε στις 11 Ιουνίου, για να τιμηθεί ο συνεπαρχιώτης Διπλ. του Σχολείου κ. Γεώργιος Βασιλάκης (από τον Άγιο Βασίλειο) που αποχώρησε από την ενεργό υπηρεσία. Στην εκδήλωση ήταν παρόντες ο Διπλ. της Α) Βάθμιας Εκπ/σεως κ. Ευ. Γιουκάκης, ο Σύμβουλος Εκπ/σεως κ. Εμμ. Σαμπαθανάκης κ.ά., πολλοί δασκα-

λοι, οι γονείς και κηδεμόνες της περιοχής του Σχολείου και πολλοί κάτοικοι του Ατσαλένιου.

Λυπούμαστε που από έλλειψη χώρου δεν μπορούμε να δημοσιεύσουμε την όλη περιγραφή και τις διάφορες εκδηλώσεις που έγιναν. Ευχόμαστε μονάχα στον κ. Βασιλάκη υγεία και επαναλαμβανόμενα την προτροπή των αμειλιτών κατά την εκδήλωση «να διαχέυσει τη μεγάλη ενεργητικότητα που διαθέτει σε νέες μορφές δραστηριότητας μέσα στην κοινωνία».

Παιδιά συνεπαρχιωτών πού πρώτευσαν

- ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΙΑΝΝΟΥ**
- Τάξη Α'**
Χρυσικού Ασημίνα Κων/νου 19 4)10
Πανακάκη Αθηνά Μ. 18 5)10
- Τάξη Β'**
Βελιβασάκη Νίκη Δημ. 19 6)12
Γουρνιζάκη Γεωργία Ματ. 19 1)12
Μπουμπάκη Αικατ. Απ. 18 11)12
Πνευματικάκη Αικ. Ιωάν. 18 7)12
Μελισσοργάκη Κλεάνθη Νικ. 18 6)12
- Τάξη Γ'**
Βουλά Ειρήνη Απ. 19 8)13
Γουρνιζάκη Καλλιόπη Γ. 19 7)13
Φραγκάκη Μαρία Ι. 19 7)13
Παπαδομαρκάκη Μαρία Χ. 19 4)13
Στεφανάκη Ελένη Μιχ. 19 Θεοδωράκης Κων/νος Γεωργ. 18 12)13
Καρτσάκη Αναστασία Μιχ. 18 9)13
Κοντονασάκης Χαράλ. Ι. 18 11)13
- 10ο Γυμνάσιο Ηρακλείου**
Τάξη Γ'

- Χλειουδάκη Καλλιόπη του Εμμ. 19 9)14
- 2ο Λύκειο Ηρακλείου Τάξη Β'**
Ηγουμενίδης Νίκος του Ευαγ. 19 11)12
Παπαματθαϊάκης Δημήτριος Ιωάννου 19 4)11
- Λύκειο Βιάννου**
- Τάξη Α'**
Παξιμαδάκης Μιχαήλ Στέλ. 19 8)10
Θεοδωράκης Εμμανουήλ Γεωργίου 19 6)10
Φραγκάκης Ιωάννης Βασ. 18 7)10
- Τάξη Β'**
Γουρνιζάκη Μαρία Γεωργ. 19 6)12
- ΛΥΚΕΙΟ ΚΟΡΑΗΣ ΤΑΞΗ Β'**
Δημήτρης Νικ. Παπαδάκης 19 10)12
- Στο επόμενο φύλλο θα δημοσιεύσουμε τα ονόματα μαθητών και άλλων συνεπαρχιωτών που θα μας πληροφορήσουν σχετικά. Ασφαλώς υπάρχουν πολλοί.
- Επαναλαμβάνουμε πως κάθε δημοσίευση γι' αυτά και για τα κοινωνικά που μας πληροφορούν γίνεται δωρεάν.

Η ΜΑΧΗ ΦΟΡΤΕΤΣΑΣ - ΜΑΡΑΘΙΤΗ

● Συνέχεια από τη σελ. 1
ήμαστέ σε αναμονή στον Μαραθίτη απέναντι από τα γερμανικά φυλάκια της Φορτέτσας.

Ύστερα από μακρές και επίπονες διαπραγματεύσεις επιτεύχθηκε συμφωνία. Για τις διαπραγματεύσεις αυτές και τη συμφωνία, μιλεί ο αείμνηστος δικηγόρος και Πρόεδρος τότε του Λιμενικού Ταμείου και μέλος της Επιτροπής, ένας από τους καλύτερους δικηγόρους, ίσως και ο καλύτερος (διαπρεπέστερος) δικηγόρος της Κρήτης, του αιώνα μας, σ' ένα εμπειρισταμένο άρθρο του, σε πέντε συνέχειες, που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ», από 26 Νοεμβρίου έως 1 Δεκεμβρίου 1954, με τον τίτλο «Πώς εσώθη ο Λιμίν του Ηρακλείου». Συμπεραίνει λοιπόν ο διαπρεπής αυτός και καθ' όλα αξιόπιστος δικηγόρος (τον οποίον ευτύχησα να γνωρίσω, να συνδεθώ φιλικά, και να φρωτιστώ από τις μακρές και

σοφές νομικές συζητήσεις του μαζί μου, με σύσταση του συνεργάτη του δικηγόρου κ. Στέλιου Φιοράκη) πως η σωτηρία του Λιμανιού, οφείλεται στην παραπάνω συμφωνία και αγγίζει τελείως την ιστορούμενη μεγάλη, **εκ παρατάξεως μάχη των ανταρτών μου**, με τους Γερμανούς στην Κρήτη, η οποία είναι από τις ελάχιστες και οπωσδήποτε η μεγαλύτερη στο νησί μας. Λέγεται ότι έγινε άλλη μια τέτοια, αλλά πολύ μικρότερη εκτάσεως, εκ παρατάξεως μάχη, στη δυτική Κρήτη. Είναι φυσικό ότι αγνοήθηκε η μάχη του Μαραθίτη, αφού έγινε την τελευταία στιγμή της αποχωρήσεως των Γερμανών (οπισθοφυλακών), και λησμονήθηκε μέσα στη μέθη και τον ενθουσιασμό της απελευθερώσεως, χωρίς να συνδεθεί και συνεκτιμηθεί με τις παραπάνω διαπραγματεύσεις και την επιτευχθείσα συμφωνία.

Συνεχίζεται

ΜΝΗΜΗ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

(Στις 14 Απριλίου 1986, ημέρα Δευτέρα και ώρα 8 μ.μ. έγινε στη Βασιλική του Αγ. Μάρκου, στο Ηράκλειο, κοινή εκδήλωση — μνημόσυνο της Ένωσης Φιλολόγων Ν. Ηρακλείου και του Δήμου Ηρακλείου, για να τιμηθεί ο εκπαιδευτικός, ο άνθρωπος και αγωνιστής Γιάννης Παπανικολάου, που πέθανε στις 22)9) 1980. Ο Γιάννης Παπανικολάου, που καταγόταν από τ' Αμυρά, υπήρξε λαμπρός φιλόλογος, άνθρωπος εξαιρετού χαρακτήρα και αγωνιστής από τις γραμμές του ΕΑΜ για την εθνική απελευθέρωση και την προκοπή του λαού μας.

Στην παραπάνω εκδήλωση μίλησαν για τη ζωή και το έργο, το χαρακτήρα, τους αγώνες και τις αρετές του λαμπρού από κάθε άποψη συνεπαρχιώτη μας ο Δήμαρχος Ηρακλείου κ. Μανώλης Καρέλλης, ο φιλόλογος Γυμνασιάρχης κ. Μιχ. Καβουλάκης και η φιλόλογος κ. Μαρία Κοζαράκη. Στην εκδήλωση αυτή ακούστηκε επίσης μαγνητοφωνημένη η παρακάτω «υποθήκη» του Παπανικολάου προς τα δύο εγγόνια του, που λόγω του περιεχομένου της νομίζουμε ότι αξίζει να διαβαστεί από όλους. Είναι μια ζωντανή μαρτυρία για τον ψυχικό πλούτο και το χαρακτήρα του αείμνηστου συνεπαρχιώτη μας.

Κ. Γ. Στεφανάκης)

«Αγαπημένα μου εγγόνια, παιδιά του μοναδικού μου παιδιού, που σας γνώωω δύο φορές παιδιά μου, Γιάννα και Λάμπρο. Πριν φύγω, θα ήθελα να σας πω απλά ποιά ήσαν τα μέγιστα μάθημα του παππού σας από τη ζωή.

Θα ήθελα, όταν μεγαλώσετε, να νιώθετε την ευθύνη του ανθρώπου με αξιοπρέπεια και τιμή, αλύγιστοι στις εναντιότητες της ζωής. Να ξέρετε πως ο άνθρωπος γίνεται μικρός θεός, όταν δεν προδίδει το χρέος του, όταν μπροστά στους άλλους στέκεται χαμογελαστός και μπροστά στον εαυτό του αυστηρός, στην ανάγκη όταν στέκεται γενναίος και στην καθημερινή ζωή πρόσχαρος. Κι όταν τον χειροκροτούν, στέκεται απα-

θής, κι όταν τον αποδοκιμάζουν, ασάλευτος.

Και η καθημερινή σας προσευχή σας είναι περίπου: «Θεέ μου, δώσε μου τη φώτιση να παραδέχομαι όσα δεν μπορώ ν' αλλάξω. Δώσε μου το θάρρος ν' αλλάξω, όσο μπορώ ν' αλλάξω, και τη σοφία να μπορώ να διακρίνω τη διαφορά τους. Αξιώσε με, Θεέ μου, πριν πεθάνω, να έχω τη χαρά να ξέρω αν αξίζει τον κόπο να γεννηθώ».

Καταλαβαίνετε, Γιάννα μου και Λαμπρούση μου, ότι σας μιλώ τώρα με τα λόγια μεγάλου σοφού, ενός μεγάλου συμπατριώτη μου, που είχα την τιμή και τη χαρά να γνωρίσω προσωπικά στα νιάτα μου. Καταλαβαίνετε πως είναι ο Νίκος Καζαντζάκης και σας μεταφέρω εδώ μια απκαλυπτική στιχομυθία ενός ιερωμένου με ένα παιδί, όπως τη μεταδίδει ο μεγάλος Κρητικός:

Ρωτά το παιδί:
— Πώς πρέπει ν' αγαπούμε το Θεό;
— Αγαπώντας τους ανθρώπους, παιδί μου, λέει ο γέροντας.
— Και πώς πρέπει ν' αγαπούμε τους ανθρώπους; Ξαναρωτά το παιδί.
— Μοχτώνοντας να τους φέρουμε στο σωστό δρόμο, απαντά ο γέροντας.
— Και ποιός είναι ο σωστός δρόμος; ρωτά πάλι το παιδί.
— Ο ανήφορος, απαντά ο γέροντας.

Καθώς μεγαλώνετε και ωριμάζετε, θα πείθεστε διαρκώς και περισσότερο πως η μοίρα του ανθρώπου είναι ο αδιάκοπος μόχθος. Το αδιάκοπο σταυρώμα, αλλά αξίζει τον κόπο. Η ζωή είναι «μέγα σ' αγαθό και πρώτο», όπως είπει ο Σολωμός.

Σας ευχαριστώ μ' όλη μου την καρδιά, που μου δώσατε τη μεγάλη χαρά να ακούσω το γλυκό σας λόγο, να νιώσω το χάδι σας, να δώ το χαμόγελό σας και να σας σφιχτώ στην αγκαλιά μου ακούοντας τη γλυκύτατη προσφώνησή της ζωής μου «παππού, παππούκακι, παππούκακι».

Να έχετε και τα δυο την ειρήνη μου και να είστε ευτυχισμένα στη ζωή σας».